

تأثیر آزادی اقتصادی بر فعالیت‌های کارآفرینانه: رویکرد دیده بان جهانی کارآفرینی

شهین بهور* ، نادر نادری** و شهرام فتاحی***

تاریخ وصول: ۱۳۹۶/۱۱/۱۵ تاریخ پذیرش: ۹۸/۳/۲۸

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی تأثیر آزادی اقتصادی بر سطح فعالیت‌های کارآفرینانه در ۳۰ کشور منتخب، طی سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۴، می‌باشد. بیکاری و مطالبات اشتغال‌های دولتی بحران‌های عمیق اقتصادی-اجتماعی در اقتصاد را به وجود آورده است. با این وجود، بسیاری از کشورها، در بستری از رقابت‌ها، تحولات جهانی، چرخه‌های رکود و رونق، وقایع سیاسی و امنیتی، تهدیدها و تحریم‌ها، دسترسی به منابع طبیعی محدود، موقعیت جغرافیایی سخت و بسیاری از شرایط دیگر؛ رشد و توسعه اقتصادی را تجربه کرده‌اند. به طوری که رشد شغلی خالص در ایالات متحده، اتحادیه اروپا، و برخی از اقتصادهای آسیایی به طور گسترده توسط شرکت‌های کوچک و کارآفرینی هدایت می‌شوند. آزادی اقتصادی و جهانی شدن یکی از عواملی است که در افزایش فعالیت‌های کارآفرینانه و خوداشتغالی می‌تواند نقش موثری داشته باشد. با جهانی شدن و آزادی اقتصادی، حرکت به سمت کارایی و بهینه ساختن استفاده از منابع آغاز شده و اشتغال در فعالیت‌های ناکارآمد نظیر فعالیت‌هایی که صرفاً با حمایت دولت قابل دوام است از میان خواهد رفت و بنگاه‌ها آمادگی بیش‌تری برای خوداشتغالی و فعالیت در بخش خصوصی و بازارهای جهانی بدست می‌آورند.

آزادی اقتصادی در این مطالعه بر اساس شاخص آزادی اقتصادی موسسه فریزر و با استفاده از پنج شاخص ۱. اندازه دولت (مخارج مصرفی دولت، پرداخت‌های انتقالی، مالکیت دولتی و سرمایه‌گذاری دولت، بالاترین نرخ مالیات)، ۲. ساختار قانونی و امنیت حقوق مالکیت (استقلال قضایی، حمایت از حقوق مالکیت، اجرای قانونی قراردادهای، یکپارچگی سیستم قانون‌گذاری)، ۳. دسترسی به پول سالم (رشد نقدینگی، تغییر نرخ تورم، انحراف معیار تورم)، ۴. آزادی تجارت بین‌المللی (موانع قانونی تجارت، هزینه‌های صادرات و واردات، کنترل‌های بازار سرمایه) و ۵. تنظیم قوانین و مقررات (قوانین مالی، بازار کار و تجارت) خارجی مورد مطالعه قرار گرفت و فعالیت‌های کارآفرینانه نیز بر اساس تعریف

* دانشجوی دکتری مدیریت کارآفرینی، دانشکده‌ی اقتصاد و کارآفرینی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.
** استادیار مدیریت و کارآفرینی، دانشکده‌ی اقتصاد و کارآفرینی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران. (نویسنده‌ی مسئول) (naderi_ksh@yahoo.com)
*** دانشیار اقتصاد، دانشکده‌ی اقتصاد و کارآفرینی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

دیده‌بان جهانی کارآفرینی از فعالیت کارآفرینی با پنج سطح، کارآفرینی نوظهور، جدید، نوپا، تثبیت‌شده و نرخ خروج از کسب‌وکار نتخاب گردید.

روش پژوهش در این مطالعه بر اساس مدل‌های مبتنی بر اطلاعات داده‌های پانل (ترکیبی) و با استفاده از روش تخمین حداقل مربعات تعمیم‌یافته (GLS) در محیط نرم‌افزار Eviews9 و Stata14 صورت گرفت. این انتخاب به این دلیل می‌باشد که در مدل‌های داده‌های پانل، ارزش متغیرها هم در مقاطع و هم در طول زمان اندازه‌گیری می‌شود و استفاده از داده‌های مقطعی برای چندین سال متوالی نتایج بهتر و قابل اعتمادتری را در بر دارد و قدرت توضیح‌دهندگی مدل را افزایش می‌دهد.

جهت تعیین مدل اقتصادسنجی بر اساس مطالعات نظری و تجربی ورهبول و همکاران (۲۰۰۲) در «نظریه‌التقاطی بر کارآفرینی-سیاست‌ها، موسسات و فرهنگ» متغیرهای موثر بر فعالیت‌های کارآفرینانه برای برآورد و استنتاج در ۵ مدل مشخص گردید.

نتایج بدست آمده از این پژوهش، نشان می‌دهد، آزادی اقتصادی رابطه معناداری با سطح فعالیت‌های کارآفرینانه دارد. از بین شاخص‌های مورد بررسی، شاخص اندازه دولت، شاخص ساختار قانونی و دسترسی به پول سالم رابطه مثبت و معنادار، اما شاخص امنیت حقوق مالکیت رابطه منفی و معناداری با سطح فعالیت‌های کارآفرینانه دارد. دولت بزرگ و ساختار قانونی منسجم، در ابتدای راه یک فعالیت کارآفرینی، موجب تقویت و تشویق آن فعالیت می‌شوند و به‌طور کلی؛ از زمان تأسیس یک فعالیت کارآفرینی دولت نقش یک حمایت‌گر را ایفا می‌کند اما هر چقدر از عمر این فعالیت می‌گذرد، نقش دولت کم‌رنگ‌تر و ناچیزتر، و تا جایی که بزرگی اندازه و دخالت‌های بیشتر، مانعی برای این فعالیت‌ها و خروج آن‌ها از کسب و کار و بازار می‌شود.

طبقه بندی JEL: F43, L26, M13

واژه‌های کلیدی: آزادی اقتصادی، فعالیت‌های کارآفرینانه، کارآفرینی